



**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis  
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

**Marchantius, Jacobus**

**Coloniae Agrippinae, 1661**

Lectio 9. tripartita De Evangelio Dominicæ V. post Epiphaniam. Simile est Regnum cælorum homini qui seminavit bonum semenim agro suo. Prima pars declarat scopum esse parabolæ hujus, docere, malos ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

chium nostrum in mane. Et salua nostra in tempore tribulationis. Non ergo diffidamus. Ecce conturbata sunt gentes, inclinata sunt regna, dedit vocem suam, mota est terra, adversus Ecclesiam adversus Civitatem Dei conspirans: sed dicere possunt cives ejus: Dominus virtutum nobiscum, succesor noster Deus Iacob. Si nobiscum est Deus virtutum, exercituum Deus, in eius potestate est armorum bellique, omnis dispositio, & compositio. Quando illi placuerit, auferat bella usque ad finem terra, arcum conteret, & confringet arma, sic exaltabitur in gentibus, & exaltabitur in terra, is qui post tempestatem tranquillam facit, & admirabuntur omnes dicentes. Quia est hic, quia mare & venti obediunt ei?

Conclusio.

Clamemus itaque ad Dominum, & quasi dormientem suscitemus: Domine salua nos, perimus. Clamemus non tam forti voce quam forti fide; non tam corporis contentione, quam animi devotione, non nuturantium pravo more, sed supplicantium pro clamore. Dum se undique furens & perniciosus ingerit turbo ventorum, dum tristi tonitru litorea Christiana feriuntur, non solum illorum est clamare qui conquassantur, sed & omnium nostrum. Si vere credimus nos unum constituere corpus cum his qui quidem suat fidei & professionis, nostra credere debemus esse viscera hos qui in tempestate conteruntur, & ideo misericordiae & pietatis operibus, afflictione, jejuni, precum gemitu, fletu effusione merito clamare debemus: Domine salua nos, perimus. Si fratres nostri sunt illi qui sub cruento & babylonico gladio affliguntur, vel interuntur, nos ter sanguis effunditur, & ideo merito ingemiscimus, & corporum ac animum naufragium amoliri precibus conamur. Si Deus iustus est, & eius flagella nostra: provocant culpae; etiam misericors est, & eius vindicem impedit manum, ejus eruentium mucronem nostra recondit supplicatio. Revertamur ergo ad Dominum, ut revertatur ad nos Dominus: enunciemus malis, ut respiciant bona: seruiamus Deo bono, ut malis & iniquis potestibus non seruiamus. Clamemus cum Apollolis, sed non modica fide, Domine salua nos, perimus; & sic imperabit mari & ventis. Clamemus cum Ecclesia humili & cordata supplicatione quasi e medijs fluctibus: *Uro qui nos in tantu periculu constituitis pro humana seu fragilitate non posse subsistere, da nobis salutem mentis & corporis, ne ea qua pro peccatu nostro patimur, te adiuvante, vincamus.*

Lect. 9. tripartita.

DOMINICA V. POST EPIPH.

Simile est Regnum Caelorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Matth. 13.

Pars I. senper.

In hoc sacculo, qua nec satis assequi humanus potest intellectus, nisi speciali lumine illustratus,

recentetur prosperitas iniquorum, & afflictio, oppressioque iustorum. Etenim huius rei consideratio nonnunquam etiam bonos torquet, & quasi fluctantes reddit, ac de divina providentia dubios. Propterea apud Deum multi & Prophetae conquecti sunt, velut cum eo tam ob causam disceptantes, Primus est Ieremias, sic Deum alloquens: *Iustus es Domine, si dissipaveris secum, verumtamen iusta loquar ad te. Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus qui praevariantur, & inique agunt? Placuit tibi eos, & radicem miserunt, proficiunt & faciunt fructum, prope os tuorum, & longe a rebus eorum. Quali dicat: Etiam si sis me iustior; ita ut tecum disputare non debeam, tamen pace tua liceat mihi afflictio nonnihil indulgere affectui meo, & proponere iustam, ut mihi appareat, expostulationem & querelam. Quare impij in prosperitate omnimoda agunt quasi arbores alta radice plantatae, floride, & frugiferae, proficiunt opibus, honoribus, prolibus? Quare quae postulant, & in votis habent, mox consequuntur, quasi ad felles ori eorum, & renes eorum, ac terga in unum sunt a flagello tuo? Secundus est Iob, eandem plane querelam expromens his verbis: *Quare impij viri vni sublevari confortantique divitiis? Semen eorum permanet coram tu propinquorum turba, & nepotum in conspectu eorum, Domus eorum secure sunt, & pacatae, & non est virgula Dei super illos. Bos eorum concepit, & non abortivit; vacca peperit, & non est privata lacte suo. Egrediantur quasi serges parvuli eorum, & infantes eorum exultant iustis. Quali dicat: Omnis eis prosperitas est, & omnis incolumitas in familia, sive in pecoribus fecundis, sive in pueris, qui circa domos eorum, lufstant vegeti & lani; nullus apud eos morbus, vel afflictio. Tertius est Abacuc: *Viquequo Domine clamabo, & non exaudiet? Vociferabor ad te vim patiens, & non salvaberis? Quare ostendisti mihi iniquitatem, & laborem, videre predaem, & iniustitiam contra me, & factum est iudicium, & contradiitio potentior? Quare respicis supra iniquos, agentes, & taces de vorante impio iustorem se? & facies homines quasi pisces maris? Quali dicat: cur permittis tantam iniquitatem, tanta scelera, quae oculis meis exhibita, dirae me cruciant, & vociferari faciunt, quasi vim pateret? Quomodo enim sine acri dolore cernere viderem tantam afflictionem iustorum, tantam violentiam & oppressionem eis, quam commovent per vestri homines probis potentiores, quos in iudicio circumveniunt, & litibus exagitant? Quare benignis adhuc oculis illos respicere, illisque favere videris; permittens ut iustiores se devoent, sicut in mari majores pisces devorant minores? Quartus est Propheta David, *Alis autem pene moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei. Quia zelavi super iniquos pacem peccatorum videns, & c.* Quid. Similis fuit illi qui in via lubrica aut inaequali & contriagola titubat & vacillat, & quasi labat; dum nimia indignatione commotus humi visus felicitatem & prosperitatem impiorum: nam fore teutationem succumbens, declinabat a rectis***

nos aliqui maliorum.

Hier. 14.

Iob 21.

Abac. 1.

Psal. 72.

cogitationibus de Dei providentia, & de firma in eum fiducia quodammodo decidebam. Nam cum eos quadam ratione beatos censeret, quadam velicitas eos mirandi suboriebatur, & ad eam felicitatem quae ratione pertingendi. Haec porro effusio gressuum, & motio pedum primos motus indicat, qui non semper in nostra sunt potestate, nec sepe reos nos efficiunt, sed ad exercitium proficiunt & meritum, si mox eis oblitatur. Unde nec David nec alij Prophetae ceniendi sunt dubitare hic de Dei providentia: sed humanam quendam exerunt affectum, & velut in persona inferiorum loquuntur, ipsi tamen firmi. Unde & suam firmitatem, non obstante tali querimonia, quilibet eorum praemis aliquibus verbis profiteri videtur. Ideo priusquam exponat Jeremias querelam suam, iustitiae divinae professionem praemittit: *Iustus es Domine, si disputem tecum. Similiter & Job ne videretur Deum arguere in iustitia praemittit: Nunquid contra hominem disputatio mea? Et ego quando recordatus fuero, pertimesco. Sic & Abacuc praevenerit eandem quae de se coepi poterat, opinionem, dicens: Mandi sunt oculi tui ne videas malis, & respicere ad iniquitatem non poteris. Tunc addit: Quare scies impio concubitate iustiorum se? Denique & David antequam sua quae vacillare videbatur opinionem de impiorum prosperitate proponat, firmam fidei professionem praemittit, contenta voce exclamans: *Quam bonus est**

*in fasciculos ad comburendam: Triticum autem congregate in horreum meum. Est ergo Christus Dominus divinitatis Sanctuarium, quod qui confiluit in afflictione & oppressionem quam ab improbis sustinet, mox intelligit se neutiquam debere perturbari sed considerandum esse finem & exitum, quem improbi sortituri sunt in suppliciis, prohi ob patientiam in aeternis praemijs. Hoc nimirum est intelligere in novissimis eorum, ad quae nos in haec parabola Christus remittit. Vult ipse usque in finem saeculi in Ecclesia filios regni, & filios gehennae permittenti, sicut in sagena pisces bonos & malos: sicut in officina signi vasa in honorem, & vasa in contumeliam sicut in Arca Noe corvum & columbam, sicut in horro spinas & lilia, sicut in ovili haedos & agnos, sicut in eodem corpore sanguinem bonum noxio cum humore, sicut in area triticum cum paleis, denique sicut in eodem agro granum bonum cum lolijis & zizanijs.*

**V**ariae autem sunt rationes, cum generales tum Partes II. particulares divinae providentiae & iustitiae. Quare cur malos tandem inter bonos tolerare decernat. **Deus** Duae primariae generales insinuat S. Augustinus in Ps. *malos in- 4. Ne patere gratia esse malos in hoc mundo. Et nihil ter bonos boni de illis agere Deum. Omnia malus ante idcirco tolerat. ut corrigatur, aut ideo vivit ut per illum bonus creatus.*

*Prima itaque ratio tanta patientiae Dei erga impios est, ut tandem ad ipsum convertantur, & qui zizania erant, triticum fiant. Quia ut ait S. Augustinus, 4. de diversis. In agro sunt zizania, sed fieri convertentur, ut qui hodie sunt zizania, erant sunt frumentum zizania alloquor. Corripite vos antequam messis advenerit. Nempe mali sunt zizania, non naturae necessitate, sed voluntatis pravitate. Mutent ergo voluntatem commutent pravitatem, quia deus eos tolerando non perdidit eradicandi potentiam, se dixit animi veram poenitentiam. Ad divitiis bonitatis eius, & patientiae, & longanimitatis eius contemnis, ignorans quia benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? Sic loquitur S. Paulus. Excitemur similitet S. Petrus: *Patroner agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam reverti. Et quidem quandoque poscere videtur divina iustitia subitam malorum eradicationem, & ignis in eos immisionem, sed misericordia superveniens secleriter interponit, & temperat iram iudicis, exponens pietatem Patris. Ideo apud Oseam sic alloquitur Dominus populum suum: *Isa el quomodo dabo te? Sicut Adama ponam te, ut Sebit? Converterum est in cor meum, pariter conturbata est virtus mea, non faciam furorem irae meae. Quasi dicat: O popule mi, qui peccatis tuis iram meam accersis, quomodo de te faciam? quomodo te tractabo? quomodo me geram erga te? Nunquid mereris ut sicut in Soddomam & Gomorrhiam, in Adama & Seboim civitates Pentapolis, ignem immisi: ita & idipsum tibi faciam, & radicitus omnia in te zizania caelestis flamma consumam: Sed hoc cogitanti mihi cor meum***

Es. 1.  
Malos  
Dous ut  
Rom. 2.  
2. Pet. 3.  
Ose 11,

72. *el Deus, his qui recto sunt cordi. Et postmodum cum suggestio quaedam occurreret interius sibi dicens. Si omni prosperitate fruuntur improbi, omni afflictione premuntur probi. Ergo sine causa iustificavi cor meum, & laus inter innocentes manus meas, mox similitram illam corrigit cogitationem: *Si dicebam nar- rabo sic, ecco nationem suorum tuorum reprobari, qui tuam agnoscunt providentiam & iustitiam, licet diversis afflicti malis, dum in bonis impij luxuriant. Tandem addit: *Excitem abim ut cognoscerem hoc, in bor est ante me donec invem in Sanctuarium Dei, & intelligam in novissimis eorum. Q. d. Non possum assequi sufficienter has rationes divinae providentiae, nisi intrem in abdita consiliorum eius secretorum per orationem, ubi illuminer ab eo ad cognoscendum eorum in felices exitus, quod & in altera vita plenius intelligere dabitur in aeterno Sanctuario.***

Sed ut quid haec tam alto repetita principio? quia aimirum ad hoc tenet haec a Christo proposita parabola, ut querimonis istis frequenter antiquo tempore propositis, & in finem usque saeculi ab aliquibus inferioris animi proponendis, satisfaciat. Conqueruntur enim adhuc nonnulli conformiter antiquis. Unde tot in agro Dei zizania? Quare permittit illa Deus crescere? Cur finit illa impune bonum semen opprimere? Cur non mox iubet eradicari? Cur impios cum damno proborum vult crescere, florere, & in malum fructificare? An non illico potes est eos vellere? Respondet Christus: *Sinite ea crescere usque ad messem, & in tempore messis distant melioribus, colligite primum zizania, & alligate*

commovetur, & dum cogito ita acerbè te plectere, jam quasi poenitet, & dolore cordis tangor intrinsecus, sperans ergo conversionem tuam, quodque pacem poenitens postulas, furorē iræ meæ suspendam, nec in te, licet merueris, illum immutam, neque tepenitus disperdam.

*Zelus in-  
diferens  
Deo di-  
stinctus.*

Propterea etiam in hoc Evangelio interrogantibus servis, an vellet ab ipsis eradicari zizania? Respondet, Non additque hanc rationem? Ne forte eradicatis simul & triticum? Quia nimirum, ut diximus, in triticum converti potest, qui inter zizania deputabatur; & sic tempellivè nimis eradicaretur, quia id à servis non agnosceretur, quod soli Domino notum esse debet. *Novit enim Dominus qui sunt ejus, novit qui permanent ad coronam: qui permanent ad flammam. Novit in area sua triticum, novit & paleam, novit zizania, novit & segetem.* ita Augul. Quod si mox excidenda forent zizania, & igni addenda, ubi Magdalenæ? ubi Thabæ meretrices? ubi Maria Ægyptiaca? ubi Pelagia Autiochena? ubi magus illa Ecclesiæ Doctor Augustinus. Jam in flammis agerent, nec conversionis suæ ac doctrinæ pretioso frumento Ecclesiā pacerent. Unde S. Chrysol. ser. 97. Si zizania Desperantia non subveniet, nec Matthæum de Publicano & usurario Evangelistam, nec Paulum de persecutore Apostolum Ecclesiā possideret. Vult ergo Dominus non nimio zelo servos suos ferri ad extirpationem malorum, ad evulsionem omnium zizaniorum: quinimo optat potius ut orent pro conversione eorum, ut è zizaniis triticum, è paleis granum è lolis illium efficiantur, & sic tandem congregentur à Domino in horreum. Sic oravit S. Stephanus pro Paulo persecutore suo, & exauditus est à Domino. Ananias autem videbatur optare, ut eradicaretur tanquam de numero zizaniorum, quando de illo sic conquerebatur, *Domine quanta mala fecit sanctus tuus in Ierusalem, quasi dicat Saulus iste, de quo mihi loqueris, frumentum tuum novum quod adhuc in primo suo ortu est, omni conatu suffocare conatur, quid igitur me ad eum mutis, cum potius extirpari à te mereatur? Sed cum Ananias videret Saulum, Paulum Dominus tuac videbat eum Ananias persecutorem diceret, Dominus Predicatorem sciebat: & cum ille eum zizania judicaret inferni, tanquam electissimum triticum Dominus jam eum ponebat in horreo coelestis; ideo dicit de illo, *vas electionis est mihi.* Itaque non est facile servis Dei profligandum in zelum indiscriminatum, nimiumque fervorem ad extirpandum ante tempus zizania, quandoquidem nec illa certo agnoscant. Propterea à Domino reprehenduntur *in cobus & loannes*, qui cum viderent Samaritanos non recipere Christum, nimis ferventer dixerunt: *Videte, ut descendat ignis de caelo & consumat illos!* Quibus Dominus: *Nescitis cuius spiritus sitis. Quasi diceret: Zelatores estis honoris mei, tanquam Magistri vestri, sed non secundum scientiam.**

*Tract. 12.  
in Ioan.*

*Act. 9.*

*Luc. 9.*

Admirabile est hac in re quod S. Dionysius de S. Carpophoro refert. Indignatus Carpum cuidam infideli, quod alium à fide abduxisset, precabatur ut ambo Deus fulmine extingueret. Hæc precatus, vidit nocte caelum aperiri, & lumen descendere ad cubile usque suum: Oculosque in caelum elevans, vidit Christum innumris cinctum Angelis; exinde illos in terram deflectens, vidit profundam abyssum, & duos illos viros præcipitio jam proximis, trementes planè & miserandos. Cernebat etiam serpentes terribimos pedibus eorum colligatos, ut miseris omni vi in voraginem pertraherent. Delectabatur Carpum, quasi voto potiturus, si rueret, Deo injuriam suam vindicante. At ecce in superna iterum vertens oculos videt Jesum commiseratione eorum descendentem, & manum porrigentem, Angelosque opem ferentes. Sic autem Carpum allocutus est. *Tam percute ad verbum me, paratus sum etiam iterum pro salvanda hominibus pati: gratum mihi istud est, dum non alii homines peccent. Tu autem inspicere an tibi utilis sit, istam cum serpentibus in profundo mansionem Dei & Angelorum præferre confortio. His zelum ejus indiscriminatum corripit, & alibi exemplum dedit, ut prudenter zelo utatur.*

*Secunda ratio, cur Deus impios toleret, est, ut per eos boni exerceantur, & ut sic eorum merita & coronæ augeantur. Utique si non fuissent à Deo tolerati tot & tam diu tyanni, non esset nobis nota tot Martyrum invicta patientia, nec eis tam eminentes preparatae in caelo coronæ. Non agnovissent Laurentium, Vincentium, Sebastianum, & innumeros alios fortissimos Christi Athletas, omnibus tormētis superiores, nec inter teneras virgines Agnetem, Ceciliam, Catharinam, Apolloniam, tantæ fortitudinis credidissent? in fragili sexu. Improbiorum persecutione virtus eorum enititur, sublimèque apud Deum coronam eis adepta. Sic nisi multitudo & amulatio Aman aliquamdiu à Deo tolerata fuisset, Mardochei gloria latuisset. Et nisi fratrium invidia Josephum opprimere tentasset, ejus exaltatio & virtutis meritum incognitum foret. Mavult ergo Deus de malis bona elicere, quam malos nullos permittere, quia sapientia sua probe novit de improbis fructum colligere, de veneficio beneficiis, quasi mel de petra aluum, de saxo durissimo. Propterea jà ab initio seculi bonos cum malis, zizania cum tritico, voluit permisceri. Hoc probat Cain, qui primus justus Abelis fratris sui impius persecutor, ejus sanguine terram tinxit. Hoc probat & Isaac filius Abraham secundum carnem, qui Isaac, Abraham filium secundum spiritum, perlequebatur. Hoc notum est in Jacob & Elau, qui ab utero contendere vili sunt, in figura eorum quæ in Ecclesia gerenda erant, ut Aug. Iustè & erudite explicat. *Concepit, inquit ipse, de Isaac Rebecca, quia conceptura erat de deo tempore Christo Ecclesia. Sed sicut duo populi advocebantur; sic in utero Ecclesiæ duo populi advocebantur. Si enim aut soli mali essent, unus populus foret: quia vero in Ecclesia & boni sunt & mali, quasi in ventre spiritali Rebecca duo populi coluntur.**

*Dion. ep.  
9. ad  
Dionysium.*

*R. 2.  
Impios  
Deus, ut  
per eos bo-  
ni exerceantur,  
zelat.*

*Esth. 3.  
Gen. 37.*

*Deut. 31.*

*Serm. 78.*

colliduntur. humiles scilicet & superbi, casti & adul-  
teri, mansueti & iracundi, benigni & iracundi, miseri-  
cordes & cupidii. Boni enim lucrari volunt malos ma-  
li extinguerent bonos. De uno Isaac semine Esau & Ia-  
cob nascuntur, de uno Baptismo Salvatoris & Eccle-  
sie utero populus Christianus procreatur, qui tamen  
pro morum diversitate sicut Esau & Iacob, in duas  
partes dividitur. Cum autem Rebecca molestiam ex  
puerorum collisione non sustineret, sed diceret: Si sic futu-  
rum erat, quid necessesse fuit concipere? Ait Dominus:  
Dua gentes in utero tuo sunt, & duo populi de ventre  
tuo dividuntur, & populus populum superabit, &  
maior serviet minori. Majoris nomine mali intelli-  
guntur, quia semper eorum major numerus. Quomo-  
do ergo serviant boni? Nam secundum litteram isa-

clarae leges, tot sacramenta? Vnde tot peccata,  
eum inibi in situ sit verbum, quod potest salvare  
animas, cum etiam non desit ros caeli, copiosa  
gratia Spiritus S. Vnde tot in congregatione om-  
ni scandala cum non desint tot exhortationes ad  
bonum, tot exempla Sanctorum, tot inspirationes,  
tot caelestia beneficia & auxilia, tot interiora mo-  
nita Angelorum a malo dehortantium? Vnde in  
populis Christianis tot zizania diffusionum, tot  
invidia, tot amaritudinis germina, tot rancores &  
vindicta peremantes, cum Dominus non semi-  
naverit in eis nisi bonum semen charitatis, amo-  
ris; benignitatis, mansuetudinis, compassionis,  
quod etiam sanguine suo rigavit? Quandoquidem  
voluerit eos uniti tanquam focios ejusdem men-  
sa, tanquam haeredes ejusdem regni tanquam fi-  
lios ejusdem uteri, tanquam fratres ejusdem fami-  
liae, tanquam membra ejusdem capitis, tan-  
quam spicas & grana ejusdem manipuli in horre-  
um aeternum inferendi, unde tot discordiarum  
virulenta zizania? Eheu! Inimicus homo hoc fecit,  
Hoc est diabolus, qui se gerit instar inimici ho-

ignita-  
danda.

Diabolus  
inimicus  
homo.

Gen. 25.

Quomodo

malis

bonis ser-

viant.

Epist.

Congre-

gationi

quan-

tum via

sancta

malis ad

vitium:

Epist. 137

Par III

Zizania

& damo-  
ne

Quomodo malis bonis serviant. Nam secundum litteram isa-  
cobi Esau servivisse Scriptura non memorat. Si autem  
spiritu aliter accipiamus, facite intelligimus malos  
bonis servivisse, non obsequendo, sed persequendo. Quo-  
modo ergo mali serviant bonis? Quomodo per secutores  
Martyribus: quomodo lima vel mallei auroi quomodo  
panibus coquendo furnas: quomodo in Artificum for-  
mae pala servit auro: ubi pala consumitur, aurum  
probat. Non ergo gloriantur mali, quod bonis tribu-  
lationes intulerint, quia cum illos persequuntur cor-  
poris, seipos occidere probantur in mente. Hactenus  
Augusti apte ad nostrum propositum. Sicut ergo cu-  
quis Aurifabri officium ingreditur, non miratur si  
ibidem reperiat non solum aurum & argentum, sed  
etiam fossacem, carbones, malleos, folles, limas,  
forcipes, quia sunt instrumenta auro poliendo ser-  
vientia. Sic sunt & mali respectu Dei summi Arti-  
ficis his nimirum purgat, cudit, polit electos suos,  
ut sint instar auri probatissimi. Vnde S. Gregor. sic  
ait: Tolerandi sunt proximi etiam mali, quia Abel fi-  
eri non valet, quem Cain invidia non exerecit. Non  
ergo potest esse ager Domini sine zizaniis, non po-  
test Ecclesia esse sine malis, cum & de illis fructum  
velit elicere pro bonis. Immo nulla congregatio  
est adeo sancta, quin aliqui perverti in ea reperian-  
tur. Vnde S. August. cum a quodam ex finis scandala  
suscitatum in populo esset, sic scribit: Quam-  
vis libet vigilat disciplina domus mea, homo sum, &  
inter homines vivo, nec mihi arrogam, audeo ut meli-  
or sis domus mea, quam Arca Noe, ubi inter odo-  
sus reprobus est inventus, aut quam domus Abrahae,  
ubi dictum est, Ecce ancillam & filium ejus, aut quae  
domus Isaac, cui de duobus geminis dicitur, Iacob di-  
lexi, Esau autem odio habui, aut melior sis quam do-  
mus Iacob, ubi lectus Patri filius inceperat, aut quam  
domus David, cuius filius cum sorore concubuit,  
cuius alter filius contra Patrem rebellavit, aut meli-  
or quam colubatus Christus, in qua undecim veniper-  
fidum Iudam interaverunt, aut quam celsus, unde  
Angeli ceciderunt. Ex his ergo omnibus satis liquet,  
quomodo; Simile est regnum caelorum agro in  
quo cum semine bono creverit zizania.

Ed tu, o Domine, nunquid purum semen se-  
minasti, unde ergo zizania? Vnde in Ecclesia  
tot mali, in qua non bene agendi media tam pra-

Rational. Evang.

te extirpare, & in aeternum ignem deurbare.

2. In para-  
diso.

*Secundo*, Cum in paradiso terrestri in natura humana, quasi in agro medio seminasset optimum semen originalis iustitiae, cum variis amplexibus donis & sacris germinibus, quae si adoleverent, mox hominem ad vitam immortalem & beatam traduxissent: ipse fraudulenter itrepens superseminavit semen maledictum inobedientiae, quod fructificaret in mortem, corrumpens rotam originalem iustitiae pariens in mente & carne rebellionem, omnemque suffocans gratiam caelestem. Unde & in poenam suscepti huius seminis ejectus est homo in terram quae post laboriosam culturam, non nisi spinas & tribulos germinaret, maledicto obnoxia.

3. In terra.

*Tertio*, Cum postmodum agricola caelestis in agro infimo, ad quem homo ejectus fuerat, seminasset semen tenerum & amabilem caritatis & pacis, veritatis & simplicitatis: ipse mox superseminavit semen odii & rancoris, invidiae & aemulationis, fraudulenciae & falsitatis, & id quidem inter fratres & fratres, inter filios & patres, inter agnatos & affines. Quod semen mox pariter in Cain contra Abel, in Esau contra Jacob, in filiis Jacob contra fratrem Joseph, in Absalone contra Davidem, in Saule contra eundem. Et quidem virosunt illud semen adhuc hodie germinat.

4. In agro humana mentis, si que hostia zizania.

*Quarto*, Si agrum mentis nostrae inspiciamus, cum Deus in illo sancta proposita caelestia desideria, salubres inspirationes & voluntates seminat: ipse contra nociva superseminat desideria, terrenas cupiditates, carnales delectationes. Et ubicunque aliquid boni est: totum sua ratione nititur pervertere & inficere. Sic qui in initio seminavit in caelo bellum, in paradiso dolum, in fraterna amicitia odium; adhuc modo in omni opere nostro immittit segetem zizaniorum. Nam immiscet in conversatione gulam, in generatione exundantem luxuriam, in conversatione invidiam, in gubernatione avaritiam, in correctione iram, in praesulatu & dominio superbiam, in corde cogitationes pravas, in ore locutiones fallas, in membris operationes iniquas? Si ergo quaris, unde tot zizania: non id a primo factore, omnino boni auctore, provenit: sed inimicus homo hoc fecit. Hoc tamē advertit, quod mox ubi seminavit, abijt. Superseminavit zizania in medio tritici, & abijt, ut non illi soli culpam adscribas, sed etiam tibi, si exerceant zizania. Solum nempe potest prava suggestio serere zizania, ut assentariis efficeret nequit. & deinde nisi tu cordis tui terra excipias & foveas, frustra serit, nec fructum ferent, aut bonum semen impediunt. Abijt ergo cum seminavit, quia fecit quod suum est; reliquum tibi peragendum relinquit. Abijt etiam, quia se abscondit, & dissimulat se illorum auctorem.

Sed rectum adverte, quandonam superseminavit. Cur dicitur removere homines. Si vigilas, non advenit, vel sine fructu erit semen eius. Quisquis semen bonum gratiae, magna sollicitudine conservare

conatur, facile hostis insidias obisset, facile illas deiret. Quia autem plerique dormiunt, salutis suae incurii, ideo ad eos facilem habet aditum, ut grave inferat in generis nocumentum. Caelestis agricola non nisi in luce fulgida bonum semen terrae mandat; impius ille factor lucis refuga in nocte serit, dormientes appetit, in caligine latitat. Etiam & in hoc imbecillitatem suam ostendit, quia vigilantes non vincit, sed soporatos. Sic Samsonem dormientem potuit femina Dalila spoliarie fortitudine, similiter & Sizarum Jabel, & Judith Holofornem, & omnium perniciosum, quinos sic hostilibus insidiis reddit obnoxios. Esto igitur vigilans, & Christiane, ne dum torpes inertia, ille qui non dormit, te agrumque tuum circumveniat, & spurcicia vitiorum super semen bonae voluntatis spargat, tenebraeque offundens rationi, animam tuam obfuret nocte peccati, quae debet semper esse in luce Dei. Dic cum Propheta: Si dederit dominum oculis meis, & palpebris meis dormitionem, donec inveniam locum Domino. Estote & vos vigilantes, & Ecclesiae Pastores: Pastores, caelestes agricolae, Dei cooperatores; dum enim desides indormitis, multa mala inserit hostis, de quibus a vobis ratio exposcitur, quia illis obitui poteratis vigilantes. Sicut non dormit, neque dormitat qui impugnat Israel; ita nec dormiendum vobis qui custoditis Israel. Dum de fides estis & negligentes in animabus vobis commissis, quid non miratur nocturnus ille insidiator? Haereles serit inter fideles, ut veritatis semen suffocet. Sic evangelica segetem caelestis semine satam, zizaniis errorum confundit iste satan; sic manipulos fidei gehennae manipulos conatur efficere, ut non intreat horreum caeleste. Hoc factum novimus per Lutheri & Calvinii errores renebratos, qui ipsi fuere dum dormirent Ecclesiae Pastores; & adhuc verendum est ne ulterius crescant, si non excitentur negligentes. Ulterius satan cum videt suis zizaniis fidei iustos non posse corrumpere, sed illos feliciter crescere, & mature lecte; Exposit eos ut eribret sicut triticum, juxta Luc. 22.

Somno permisso.

Impletur mensura.

Sicut esse crescere usque ad messem. Et. Haec est mensura, ut cum impleta fuerit mensura, quisque vel peccatorum, vel meritorum, uniusquisque mercedem accipiat. Sic, Qui in foratibus est, fordescat ad accipit, hoc, qui iustus est, iustificetur aditur; Ecce venio cito, Apoc. 22.

*Apstro pbe ad impios.* **Et merces mea metuum est reddere unicuique iuxta opera sua.** Alique in finem seculi tam zizania quam frumenta crescunt, usque ad messem, usque ad falcem sed illa ad maiorem damnationem; hæc ad maiorem gloriam crescere permittuntur. Crescite igitur, o pessima zizania, & fructificate in malum, hoc sinit agri Dominus, sed ejus falcem attendite, attendite & ignem. Crescite, O superbi per ambitionem, præsumptionem, crudelitatem, contemptum, inobedientiam, gloriationem in malis, sed quantumlibet altitudinem etiam extolentem se contra Deum sortiti fueritis, demeret vos, & flammis acrioribus succendet. Crescite, & fructum vestrum producite in altum & latum, O terrenti & cupidi, multiplicite divitias per fas & nefas, per fraudes & injurias, per mendacia & perjuria, extruite domos vestras in sublime per oppressionem & sanguinem pauperum; Sed ecce *Falx volans* mox confluet vos. & omnes opes vestras in favillam rediget, eritque palea instar & stipula eadem ignis. Crescite, florete, diffundite in luxuriam, O carnales & mundani; pietatem & castitatem suffocate, proculcate: *Lucas; o juvenis in adolescentia tua, & ambulans in viis cordis tui, & in insua oculorum tuorum: & scito quod pro omnibus hæc adducet te Deus in iudicium inquit,* Crescite, & in malum fructificate, O vindictivi & invidi, fructum malitiae vestrae ad maturitatem producite, implete mensuram vestram, venient tandem messorum, venient flammæ ultiores, & divina justitia, quæ nunc vos sinit omnem perverfam explere voluntatem, converteretur in iudicium vobis acerbissimum, quia non nisi fructum amarum protulistis, & triticum suffocastis. *Eheu, o impij! Illi messorum vestri erunt, & ignem vos injicient, qui prius erant fautores, custodes, intercessores, ut ab igne vos eruerent Angeli sc. qui vos custodiebant & amabant, & oratione adjuvabant, consiliisque suis ad bonum fructum hortabantur. Nihil eis tunc crudelius, nihil amarum vobis videbitur, cum omnia exuerint compassionis viscera ad plectendam ingravitudinem vestram. Et hoc vobis acerbum planè erit, quod in fasciculos oporteat vos ad combustionem colligari, hoc est, pares paribus foetari, ad poenæ incrementum; ut quos similis culpa inquinat, par etiam poena constringat, dum superbi cum superbis, luxuriosi cum luxuriosis, fallaces cum fallacibus invidi cum invidis, quasi in fasciculos colligati ardebunt; non jam societate lætantes, sed cruciatu augmentum inde sentientes.*

*Apstro pbe ad electos.* **Crescite & vos, O pii, instar frumenti electi, quod cælestis agricola in agro suo seminavit.** Crescite per mortificationem membrorum & passionum super terram: *Nisi granum frumenti mortuum fuerit nullum fructum afferit, nec crescit.* Crescite per ventos, frigora, nubes, pruinas, nives, per pluvias & calores, per adversa sc. & prospera: sicut enim per gelu & nives firmiorem figit triticum ra-

dicem, ut postmodum crescat altius & fecundius sic & vos adversis variis probati altius figite radicem, non deorsum, sed sursum tanquam in Deo radicari & fundari. Crescite, & fructificate in omni opere bono, licet agatis inter zizania vos suffocare nitentia, inter improbos interitum vestrum sperantes. Fructificate non fructum carnis & peccati, sed fructus spiritus & gratia: *Fructus autem spiritus sunt, Caritas, Gaudium, Pax, Patientia, Benignitas, Bonitas, Longanimitas, Mansuetudo, Fides, Modestia, Continentia, Castitas.* Crescite igitur in fide, crescite in charitate, crescite in puritate & castitate, crescite in patientia & mansuetudine, usque ad maturam messem; quando vos messorum colligent Angeli, & tanquam manipulos electos in cælesti horreum transferent, ubi a pluvii & tempestatibus, à nive & frigore secuti eritis, & in pacem pretiosum mensuræ Domini fervetis.

**Conclusio**  
**T**e interim, O Sator cælestis, qui in agro cordis nostri, agro sanguinis tui, seminare dignaris semen optimum gratia tue supernæ (per tot inspirationes sanctas, per tot monita & consilia interni & externi verbi tui, per tot Sacramenta, totque æternæ salutis media) rogamus & obsecramus, ut semen istud irrigare, facundare, custodire etiam digneris; nosque vigilas reddere, ne nobis dormientibus inimicus & malignus sator sua supereminet zizania, & semen tuum pretiosum suffocet & extinguat. Et quia non est volucritas tuæ mors impij sed magis ut convertatur & vivat, fac ut qui modo zizania sunt, improbi scilicet inter bonos frumentum fiant relicta pravitate & immunitatis moribus: ut cum venerint messorum tui, non fiant eadem æterni ignis, sed tua benignitate recenseantur inter manipulos horrei tui cælestis: *Sitque animarum custodia apud te in fasciculo viventium.*

**DOMINICA VI. POST EPIPH.** **Lect. 10**  
*Simile est regnum grano senapi.* Matth. 13. **tripartita.**

**PARS I.**  
**C**hristus Dominus de regno Dei loquens, frequenter turbis similitudines & parabolas a rebus cõmibus & familiaribus desumptas proponebat, ut ex his que animus non vidit, surgat ad incognita que non noscuntur: *Et ut exemplo visibilium se ad invisibilia rapiat.* Quia ergo sermo ejus non solum doctis, sed & indoctis convenire debebat, non solum divitibus, sed & pauperibus profuturus erat, non de rebus cælestibus & occultis profertur, sed de his que quotidiano usu omnibus nota sunt desumitur. Hinc comparat regnum cælorum modo thesauri absconditi in agro, quem qui invenit hominem, abscondit, *Et pro gaudio illius vadit. Et erit agrum illum.* Sciunt divites quid sit thesaurus, sciunt & pauperes, sciunt pauperes quid sit fodere in agro, non ignorant idipsum divites, quid vero sit agrum emere norunt omnes. Iterum simile dicit regnum